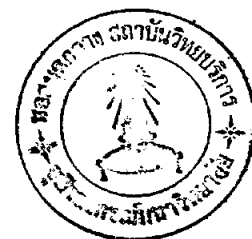

วรรณคดีและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วรรณคดีที่เกี่ยวข้องกับวิชากระบี่กระบองมีดังต่อไปนี้

ประโยชน์ของวิชากระบี่กระบอง

กระบี่กระบองเป็นวิชาสำคัญอย่างยิ่งที่ส่งเสริมการฝึกซ้อมเพื่อรบ จะหากีฬาใดให้ได้นัดโดยตรงอย่างกระบี่กระบองนั้นหายาก เพราะกีฬากระบี่กระบองนี้เท่ากับเป็นการรบจำลองนั่นเอง คือ เอาหวายมาทำเป็นกระบี่ คาม ง้าว ฯลฯ เอาหนังหรือหวายมาทำเป็นโล่ เช่น ค้าง ฯลฯ แล้วก็จัดมาตีกันเล่น หรือแข่งขันกันเป็นกฎ ๆ คู่จะสู้กันในสนามรบตัวต่อตัวเป็นการหักrukและรับไปในตัว

การเรียนกระบี่กระบองมีประโยชน์แก่ผู้เล่นเป็นอเนกประการ ซึ่งถ้านำมาสรุปรวมเป็นหัวข้อใหญ่ ๆ ก็จะมีแบ่งออกเป็นหัวข้อใหญ่ ๆ ได้ดังนี้

๑. การต่อสู้และป้องกันตัว

กระบี่กระบองเป็นวิชาต่อสู้และป้องกันตัว เพราะในสมัยโบราณกระบี่กระบองเป็นวิชาของนักรบหรือของทหารโดยตรง เช่น ตอนหนึ่งในหนังสือเรื่องนางนพมาศ หรือคำรับท้าวศรีจุฬาลักษณ์มีปรากฏว่า "หม่อมบุษย์ก็ประกอบไปด้วยสติปัญญาโดยมากต่างรำเรียนสรรพวิชาต่าง ๆ ฝ่ายทหารก็เรียนศิลปศาสตร์เพลงอาวุธ คือ วิชาช่างรบ กระบี่กระบอง โล่ ค้าง คามสั้น คามยาว กริช กันหยัน โทมร ศรีกำซาม ปืนไฟใหญ่ น้อย มวยปล้ำ คำรับ-คำรำพิชัยยุทธ เวทมนตร์คงกระพัน ชำนิชำนาญเป็นการดี" หรือตอนหนึ่งในหนังสือพระอภัยมณีตอนที่ท้าวสุทัศน์ได้ถามพระโอรสทั้งสองว่า "ไ้ไปศึกษาศิลปศาสตร์อะไรมาบ้างพระอภัยมณีตอบว่า ไ้เรียนวิชาคนตรี ส่วนศรีสุวรรณนั้นได้เรียนวิชาการใช้อาวุธมาเป็นอย่างดี ซึ่ง

๑ พงศ์ เกิดแก้ว, แบบเรียนพลานามัย พลศึกษา (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, ๒๕๒๐), หน้า ๖๐.

ท้าวสุทัศน์ก็รับรอง วิสาประเพทหลังว่า "อันวิชาอาวุธและโลเชน ชอบแต่เกณฑ์ศึก เลือเชื้อทหาร" ขอความคั่งกลาวนี้ขอชี้ให้เห็นเด่นชัดว่า กระบี่เป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกับ การรบในสมัยโบราณ คือ การใช้อาวุธประชิดเขาทำการคลุมบอนโคตีที่สุด^๑

นอกจากนี้วิชากระบี่กระบองเป็นวิชาที่รู้ไว้เพื่อต่อสู้และป้องกันตัวในยามคับขัน ได้โดยแท้เช่น... มีศัตรูเข้ามาทำร้าย เราก็สามารถใช้วิชาความรู้ที่ได้เล่าเรียนมาแล้ว ป้องกันตัวได้เป็นอย่างดี สามารถผ่อนหนักให้เป็นเบา เช่น เขามีความแค้นเรามีไม้ หรือ เขามีไม้ยาว แต่เรามีไม้สั้น แต่เราก็สามารถป้องกันตัวได้ ยิ่งฝ่ายศัตรู ไม่มีความรู้ในเชิงนี้มาแล้ว แทนที่เขาจะมีอาวุธที่ได้เปรียบกว่าเราแล้ว แต่กลับเสียเปรียบเราอีกด้วย คือทำอะไรเราไม่ได้ ผู้ที่เป็นกระบี่กระบองต้องได้เปรียบผู้ที่ไม่เป็น^๒

กระบี่กระบองนอกจากจะเป็นกีฬาแล้ว ยังใช้ในการป้องกันตัวได้ สามารถนำมาใช้ได้ ในยามคับขัน เช่น ในกรณีที่มีศัตรู จะทำร้าย ซึ่งถือค่าเป็นศิลปะการป้องกันตัว ประจำชาติไทยโดยแท้^๓

กานเป็นวิชาพลศึกษาที่ดียิ่งอย่างหนึ่ง

กลาวคือเป็นการออกกำลังกายอย่างทั่วตัว ทุกส่วนของร่างกายได้รับการฝึกอย่างทั่วถึง นับว่าเป็นการบริหารกายด้วยเครื่องมือเป็นอย่างดี นอกจากอวัยวะทุกส่วน จะได้รับการฝึกหัดแล้ว อากาศเคลื่อนไหวก็มีครบถ้วน เช่น นั่ง ยืน เดิน วิ่ง กระโดด ตี รับ ฯลฯ ทั้งเป็นพลศึกษาที่เหมาะสมทุกเพศทุกวัย^๔

^๑ ฟอง เกิดแก้ว, แบบเรียนพลานามัย พลศึกษา (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์พัฒนาพานิช, ๒๕๒๐), หน้า ๘.

^๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐.

^๓ แผลมทอง, "คุยเรื่องกีฬาไทย", วารสารกีฬา ๖ (มิถุนายน ๒๕๒๓) : ๘.

^๔ ฟอง เกิดแก้ว, แบบเรียนพลานามัย พลศึกษา (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์พัฒนาพานิช, ๒๕๒๐), หน้า ๑๐.

นอกจากจะเป็นประโยชน์ในแง่การออกกำลังกาย เพื่อบำรุงร่างกายให้สุขสมบูรณ์แล้ว ในแง่ของกีฬา กระบี่กระบองนับว่าเป็นเกมที่สนุกสนานยิ่งความตื่นเต้นใหญ่และสนุกสนานเป็นอย่างมาก เพราะเป็นเกมเดี่ยวที่ต่ออันตรายมีใญ่ นอย การต่อสู้ดาโครพลาตทา เลียบที่ อันตรายย่อมมีขึ้นเป็นแน่แท้^๑

กระบี่กระบองเป็นศิลปะการป้องกันตัวประจำชาติไทยโดยแท้ มีทั้งประโยชน์ สนุกสนาน และความสวยงามทางด้านศิลปะรวมอยู่ด้วย^๒

กระบี่กระบองเป็นกีฬาที่สร้างความสนุกสนานให้ทั้งผู้เล่นและผู้ดู ผู้ที่เล่นให้มีความปรกติภาพไหวพริบไหวองไว เพราะการเล่นกระบี่กระบองนั้น อวัยวะทุกส่วนของผู้เล่นต้องทำงานสัมพันธ์กัน หู ตา ตองไว แขน ขา มือ เท้า ตองเคลื่อนไหวให้สอดคล้องรวดเร็ว^๓

การเรียนกระบี่กระบองมีทั้งการเรียนภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ส่งเสริมผู้เรียน ทั้งด้านความจำในรูปแบบ และส่งเสริมสติปัญญาในการตรึงตรองคิดแปลงวิชา แรกก่อน คุณครูผู้สอนมิได้มุ่งอะไรนอกจากให้ศิษย์รำได้ และสามารถต่อสู้กับฝ่ายตรงข้ามได้ก็พอใจแล้ว จึงมุ่งปฏิบัติมากกว่าอย่างอื่น การเรียนจึงใช้วิธีการจำและทำตามแบบครูสอน . . . ส่วนการเรียนสมัยนี้เรามุ่งมากกว่าผลอันเกิดจากภาคปฏิบัติ คือมุ่งให้ผู้เรียนเกิดความรู้ อย่างละเอียดซำบซึ้ง รู้ถึงเหตุผลที่จะตองทำอย่างนี้เป็นอย่างนี้ มุ่งผู้เรียนให้ได้ใช้สติปัญญา ตรึงตรอง คิดแปลงวิชาที่ได้รับมาประยุกต์ให้โดยลึกลับขึ้นตองเวลา^๔

^๑ พงษ์ เกิดแก้ว, แบบเรียนพลานามัย พลศึกษา (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, ๒๕๒๐), หน้า ๘.

^๒ แผลมทอง, "คุยเรื่องกีฬาไทย", วารสารกีฬา ๖ (มิถุนายน ๒๕๒๓) : ๓๗.

^๓ เรื่องเดียวกัน.

^๔ สมบัติ จำปาเงิน, "กระบี่กระบอง", ความรู้คือประทีป ๑ (มกราคม - มีนาคม, ๒๕๒๓) : ๒๑.

คำถามการฝึกจิตใจอย่างศิลปะ

ก็พักกระบี่กระบองจะก่อให้เกิดความกล้าหาญทรหดอดทน ไม่หวาดเกรงหรือ
ชลาศกลัวต่ออันตราย ซึ่งจะต้องต่อสู้กันซึ่ง ๆ หน้า . . . การฝึกกันไม่มีข้อห้ามวางคเว
การที่ส่วนนั้นส่วนนี้ ที่ได้ตามสบายทั้งสิ้น ฉะนั้นถ้าผู้รับ ๆ ไม้ก็ หลากพลั้งพลอยให้ไม่ไป
กระทบร่างกายส่วนหนึ่งส่วนใดเขา ย่อมมีเครื่องหมายให้เห็นเมื่อภายหลังเสมอ เช่น เป็น
แนว บวม ฟกช้ำดำเขียว หรือบางครั้งก็แตกหักก็เป็นไปได้ การที่เมื่อนำใจทรหดอดทนเป็น
สิ่งที่นาสรรเสริญอย่างยิ่ง และนำใจอันเป็นเพชรนี้ เป็นนำหนึ่งแท่งของนักกระบี่กระบอง ๑

ผู้เรียนจะไ้รับคำสั่งสอนให้รู้จักมารยาทของการต่อสู้อย่างมีน้ำใจนักกีฬา เป็น
คนเยือกเย็น ใจปัญญาแก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้า . . . การมีน้ำใจมีความกตัญญูกตเวที
รักเกียรติรักชาติบ้านเมือง ๒

การเรียนวิชากระบี่กระบองมีการอบรมน้ำใจ ใจแก่อบรมนิสัยใจคอไปที่ละเล็ก
ละน้อยให้เกิดความกล้าหาญไม่เกร็งคร้ามต่อความเจ็บปวดเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่จะหึงมีในเวลา
ฝึกหัด พยายามขจัดความหวาดกลัว หมั่นปลุกใจให้นิยมการเป็นนักรบเยี่ยงบรรพบุรุษของเรา
ที่ได้สละเลือดเนื้อ เพื่อเป็นชาติพลี นับเป็นสิ่งที่น่าสรรเสริญ ๓

การเรียนวิชากระบี่กระบองทุกวันนี้ นอกจากหวังผลเพื่อใช้ป้องกันตัวในยามคับ
ขันแล้ว ยังเป็นการฝึกจิตใจให้เป็นนักต่อสู้ . . . ค่านจริยธรรมนี้ผู้เรียนจะไ้รับคำแนะนำ
คำสั่งสอนให้รู้จักมารยาทของการต่อสู้อย่างมีน้ำใจนักกีฬา เป็นคนเยือกเย็น ใจปัญญาแก้ไข
เหตุเฉพาะหน้า รู้จักเคารพผู้ใหญ่ ให้เกียรติผู้อื่น ไม่หุนหันพลันแล่น เอาแต่อารมณ์ บาระห่า
คิดแต่จะเอาชนะแต่ผู้เดียว โดยไม่คำนึงถึงเหตุผลอื่น ๆ ที่สำคัญยิ่งก็คือ การมีน้ำใจ มี
ความกตัญญูกตเวที รักเกียรติและรักชาติบ้านเมือง ผู้จะเรียนให้ไ้ผลดีนั้นจะต้องมีความ

๑ ฟอง เกิดแก้ว, แบบเรียนพลานามัย พลศึกษา (กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, ๒๕๒๐), หน้า ๑๐.

๒ สมบัติ จำปาเงิน, "กระบี่กระบอง", ความรู้คือประทีป ๑ (มกราคม-
มีนาคม, ๒๕๒๓) :

๓ ฟอง เกิดแก้ว, แบบเรียนพลานามัย พลศึกษา (กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, ๒๕๒๐), หน้า ๑๐.

สนใจ และตั้งใจจริง ๑

กระบี่กระบองเป็นวิชาที่ฝึกอวัยวะต่างๆ ของร่างกาย

ให้มีสมรรถภาพเข้มแข็งและว่องไวอยู่เสมอ ในอันที่จะปฏิบัติกิจการตามหน้าที่ เช่น ฝึกสมองให้คิดโดยเร็วไว ตัดสินใจได้โดยด่วน และสิ่งอวัยวะอื่น ๆ ให้ทำงาน ตามกับหูของ ใจ คุตตสูจะเคลื่อนไหวอย่างไรต้องแลเห็นและไคยินเสมอ อวัยวะต่าง ๆ ก็พร้อมที่จะรุก หรือรับโคหันที่ตามคำสั่งของสมอง ฉะนั้นกระบี่กระบองจึงมีคุณประโยชน์ในการฝึกให้อวัยวะ ต่าง ๆ มีความแคลวคล่องว่องไว ไซ้การไคคืออยู่เสมอ ๒

การเล่นกระบี่กระบองนั้น อวัยวะทุกส่วนของผู้เล่นต้องทำงานสัมพันธ์กัน หู ตา คุตตสู ใจ แขน ขา มือ เท้า ต้องเคลื่อนไหวให้สอดคล้องรวดเร็ว ๓ . . . กระบี่กระบอง เป็นกีฬาที่ออกกำลังกายโดยไซ้ทุกส่วนของร่างกายมีทั้ง ยืน เดิน วิ่ง นั่ง กระโดด ต้องไซ้ กำลังพอสมควร แต่ก็ไม่จำเป็นว่ากีฬาสำหรับผู้ชายเท่านั้น ผู้หญิงก็เล่นกีฬากระบี่กระบอง ได้ ๔

กระบี่กระบองเป็นวิชาที่แสดงเอกลักษณ์ทางค่านิยม คติและป้องกันตัวของชาติไทย

จึงจะขอยกคำปรารภของอาจารย์นาค เทพหัสดิน ณ อยุธยา ที่ได้ปรารภไว้ว่า
อันว่าวิชากระบี่กระบองนี้ ไซ้พ จากลาพูดไคอย่างเต็มปากโดยไคมีความกระตือรือร้นเลย
แมแต่คนไทย เป็นนักรบที่ไทยเราแท้ ๆ เป็นนักรบที่แกร่งของบรรพบุรุษ ผู้เป็นนักรบที่กล้าหาญ
ซึ่งลงพุดลงแรงไวควยความเสียสละ อุตสาหมากบั้นหาทางที่จะอบรมให้มึเลื้อคเนื้อเชื้อชาติ
ทหารอันเป็นวีระกรรมประจำชาติไทย ซึ่งมึมาแต่ไหนแต่ไรมึใหญ่ เลื้อมคลุยและจัดจางไปไค
จึงไคอบรมสั่งสอนสืบเนื่องกันมาจนถึงยุคเราสมัยนี้ การที่ไซ้พ จากลาเขียนบันทึกนี้ขึ้น
เช่นนี้ ก็เพราะไซ้พ จากลาไม่เคยเห็นกีฬาชนิดนี้ในทางประเทศเลย จะเป็นทางตะวันออกหรือ

๑ สมบัติ จำปาเงิน, "กระบี่กระบอง", ความรู้คือประทีป ๑ (มกราคม - มีนาคม, ๒๕๒๓) : ๒๑.

๒ ฟอง เกิดแก้ว, แบบเรียนพลานามัย พลศึกษา (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, ๒๕๒๐), หน้า ๑๐.

๓ สมบัติ จำปาเงิน, "กระบี่กระบอง", ความรู้คือประทีป ๑ (มกราคม - มีนาคม, ๒๕๒๓) : ๒๑.

๔ ฟอง เกิดแก้ว, แบบเรียนพลานามัย พลศึกษา (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช), หน้า ๑๐.

ทางตะวันตกก็ตาม และเคยมีปรากฏในสมัยก่อน ๆ มานานแล้ว เชื่อแน่ว่าคงจะไม่สูญสิ้น , พันธุ์เสียที่เดียว คงจะยังเหลือเป็นมรดกตกทอดไว้ให้แกชนชั้นหลังไว้มากน้อย แต่ นี้ก็ไม่เคยมีร่องรอยเอาเสียเลย จึงทำให้ภาควิชาจิตที่จะกล่าวได้ว่ากระบี่กระบองเป็นของเรา เป็นหนึ่งเดียวในโลก °

วิชากระบี่กระบองเป็นวิชาที่แสดงวัฒนธรรมของไทย

คำว่า วัฒนธรรม (culture) ได้มีผู้ให้ความหมายแตกต่างกันไป เพื่อแทนความเจริญรุ่งเรืองต่าง ๆ หรือความเป็นอยู่ที่ของมนุษย์ ฟูรานซีดี อี. เมอร์ริล (Francis E. Merrill) ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า

๑. เป็นผลของการกระทำของมนุษย์ที่มีต่อสังคม
๒. เป็นแบบแผนที่สังคมยอมรับเพื่อให้สำเร็จตามความต้องการทางสังคมและชีวภาพรวมกัน
๓. เป็นการสะสมแล้วถ่ายทอดสืบต่อกันมาในแต่ละสังคม
๔. มีความหมายต่อมนุษย์เป็นอย่างมาก เพราะเป็นเครื่องหมายแห่งความดี
๕. เป็นสิ่งที่แต่ละบุคคลต้องเรียนรู้เพื่อพัฒนาตัวเองในแต่ละสังคม
๖. เป็นสิ่งจำเป็นที่ตองเป็นตัวกำหนดพื้นฐานของบุคลิกภาพ
๗. ขึ้นอยู่กับการกระทำที่ต่อเนื่องกันในสังคม แต่มีได้ขึ้นอยู่กับกระทำของแต่ละบุคคลหรือของกลุ่มคน ๒

อนาค เทพหัสดิน ณ อยุธยา, กระบี่กระบอง (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, ๒๕๑๓), คำนำ.

๒ Francis E. Merrill, Society and Culture : an introduction to Sociology (3rd ed; Engle-wood Cliffs, N.J. : Prentice Hall, 1965) pp. 131 - 132.

วิชากระบี่กระบองแสดงถึงความสวยงามทางค่านิยมประเพณีไทย นับเป็นศิลปะวัฒนธรรมที่เริกหน้ารัฐชาติของไทย และเป็นกีฬาประจำชาติที่ควรได้รับการสนับสนุนและรักษาให้คงไว้ตลอดไป ๑

กระบี่กระบองมีประเพณีอันค้ำประกันที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาคือ การไหว้ครู ในสมัยโบราณวิทยาการนาคานาญนิก ถ้าผู้ใคร่ที่จะหาวิชาความรู้ได้ตัวอย่างจริงจังแล้ว ต้องไปศึกษาจากครูบาอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิในวิชานั้น ๆ สมัยก่อนครูบาอาจารย์ก็หาสถานศึกษาก็มีน้อย ผู้ที่อยากได้วิชาต้องมีความอดทน อาสาเข้ามาบอดตัวเป็นสาธุศิษย์ยอมปฏิบัติรับใช้เป็นเวลาานาน จนอาจารย์เกิดความรักใคร่ เห็นใจและเชื่อใจว่าต่อไปจะเป็นศิษย์ที่ดี ไม่คิดถดถอยครูบาอาจารย์แน่แล้วจึงจะยอมประสิทธิ์ประสาทวิชาให้ ด้วยเหตุนี้ก่อนที่จะให้วิชาความรู้จะต้องมีการกระทำพิธีเกี่ยวกับการบอดบอดยอมเป็นสาธุศิษย์ด้วยความเคารพจริง ๆ ซึ่งนับว่าเป็นขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีของไทยที่ไม่่ว่าจะเวลาเรียนอะไร จะต้องเริ่มด้วยการเคารพครูบาอาจารย์ก่อนเสมอ ที่เรียกกันโดยทั่วไปว่าการไหว้ครู ๒

แนวทางในการปฏิบัติการไหว้ครู มีดังนี้ ๓

๑. การเตรียมจัดหมู่ธำช้น มีพระพุทธรูปเป็นประธาน มีเครื่องกระบี่กระบองอยู่สองข้างหมู่ธำ

๒. พิธีเกี่ยวกับศาสนา มีการสวดมนต์ตามสมควร

๓. พิธีเกี่ยวกับการเคารพครูบาอาจารย์กระบี่กระบอง มีกล่าวอัญเชิญครูกระบี่กระบอง กล่าวคำปฏิญาณ นิ่งระลึกถึงพระคุณท่าน ทำพิธีรับเป็นสาธุศิษย์ ให้โอวาท

๑ หลอมทอง, "คู่มือเรื่องกีฬาไทย", วารสารกีฬา ๖ (มิถุนายน ๒๕๒๓) : ๘.

๒ ฟอง เกิดแก้ว, แบบเรียนพลานามัย พลศึกษา (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, ๒๕๒๐), หน้า ๓.

๓ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๘.

วัฒนธรรมอันประเสริฐของไทยเราอย่างหนึ่ง ซึ่งน่าภูมิใจและอวดชาวต่างประเทศก็คือ ความเคารพต่อครูบาอาจารย์อย่างเป็นที่วิจิตรใจ ซึ่งการไหว้ครูของวิชากระบี่กระบองนั้น นอกจากจะไหว้ประจำทุกปีแล้ว ในแต่ละครั้งทีไปแสดงก่อนเริ่มการแสดงจะต้องกระทำพิธีไหว้ครูซึ่งประกอบด้วยดอกไม้ ธูปเทียน อันเป็นเครื่องสักการะซึ่งจะละเว้นเสียไม่ได้ เมื่อบรรพบุรุษมีความเห็นว่า การเคารพครูประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นยิ่ง จึงพยายามปลูกฝังให้เป็นคุณธรรมประจำชาติ และหาโอกาสประกอบกิจชนิดนี้อยู่เสมอ ๆ จนกลายเป็นระเบียบประเพณีนิยม ฉะนั้นไม่ว่าจะเล่าเรียนศิลปะใด ๆ จำเป็นต้องเริ่มเคารพครูก่อนเสมอ ความกตัญญูทศเวทที่กีย่อมจะฝังแน่นอยู่ในชีวิตจิตใจมากขึ้นทุกที นับว่าเป็นการอบรมในแง่วัฒนธรรมที่ดีเลิศอย่างหนึ่ง ๑

นอกจากนี้วิชากระบี่กระบองยังมีการถวายบังคมก่อนจะลงมือแสดงอีกด้วยซึ่งผู้แสดงจำต้องตั้งตนถวายการไหว้ครูบาอาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชานี้ให้กับตน ซึ่งถือเป็นที่กตัญญูทศเวทที่ และเป็นศิริมงคลที่จะมีแก่ตนสืบไปด้วย อาการที่แสดงความเคารพนั้นนักกระบี่กระบองเรียกว่า "ถวายบังคม" ๒

อนึ่ง การแสดงการเล่นบางชนิด ถ้าจัดมีขึ้นถวายให้ในหลวงทอดพระเนตรแล้ว ก็เป็นขนบธรรมเนียมประเพณีว่า ก่อนการแสดง ผู้แสดงจะต้องหันหน้าไปทางที่ประทับก่อนแล้วทำการถวายบังคมเพื่อเป็นการเคารพต่อพระผู้เป็นใหญ่ในที่นั้น ซึ่งการเล่นที่ตองการถวายบังคมก่อนมี ละคร โขน กระบี่กระบอง มวย การโล่ชิงช้า เป็นต้น สำหรับการแสดงกระบี่กระบองนั้น ถ้าพระเจ้าแผ่นดินเสด็จทอดพระเนตร การถวายบังคมกับการแสดงความเคารพครูบาอาจารย์มีส่วนร่วมไปได้ในโอกาสเดียวกัน แต่ถ้าไม่เสด็จก็เหลือแต่เคารพครูอย่างเดียว ๓

๑ ฟอง เกิดแก้ว, แบบเรียนพลานามัย พลศึกษา (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, ๒๕๒๐), หน้า ๒๒.

๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๓.

๓ สมบัติ จำปาเงิน, "กระบี่กระบอง", ความรู้คือประทีป ๑ (มกราคม-มีนาคม ๒๕๒๓) : ๒๗.

การรำเป็นขนบธรรมเนียมประเพณีประจำชาติอย่างหนึ่ง เกือบทุกชาติทุกภาษาก็ถือปฏิบัติมาแต่ครั้งโบราณกาล เช่น จีน ญี่ปุ่น แวก พม่า ฯลฯ ก่อนจะสู้รบกันจริงคงมีการรำเพลงอาวุธอวดกันเสียก่อนเป็นฉากแรก การรำในวิชากระบี่กระบองนั้นนอกจากจะถือว่าเป็นนาฏศิลป์ชั้นสำคัญอันหนึ่ง ° ท่ารำของอาวุธทุกชนิดไม่เหมือนกัน เพื่อให้เหมาะสมกับอาวุธนั้น ๆ และท่ารำของอาวุธหนึ่ง ๆ ก็มีมากหลายด้วยกัน ท่ารำเหล่านี้ล้วนเป็นแบบศิลปะทั้งนั้น เพราะเป็นท่าที่ต้องได้รับการฝึกหัดเป็นอย่างดีจึงจะทำให้มีความสง่า ไม้รำกระบี่ ๑๒ ไม่ตามแบบของอาจารย์นาก เทพหัสดิน ณ อยุธยา มีดังต่อไปนี้ ๒

๑. ลอยชาย	๒. ทักหูหรือควงทักหู
๓. เหน็บข้าง	๔. ค้างศอก
๕. จวงหน้าจวงหลัง	๖. กววงป้องหน้า
๗. ท้ายักษ์	๘. สอยคาว
๘. ควงแตะ	๑๐. แหวกมาน
๑๑. ลดลือ	๑๒. เข็งเทียน

กาบสองมือมีไม้รำ ๑๒ ไม้

๑. ทอคาม	๒. แบก
๓. เหน็บ บางตำราเรียกกัดหู	๔. เรียงหมอน
๕. ตักหัวเทียน	๖. ท้ายักษ์หรือหงษ์ปีกหัก
๗. สองกลอง	๘. แบกจวง
๘. พันสีดา	๑๐. สอดสรอบหรือสอดสรอบมาลา
๑๑. ลดลือ	๑๒. เทพรำฟิ่ง

° ฟอง เกิดแก้ว, แบบเรียนพลานามัย พลศึกษา (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, ๒๕๒๐), หน้า ๓๒.

๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๓.

ตำราของง้าว ๑๒ ไม้มัดแบบของ สมบัติ จำปาเงิน มีดังต่อไปนี้ ๑

๑. ทวนหนา	๒. พักศอก
๓. พายเรือ	๔. คอขอ
๕. สองกลอง	๖. ปกหน้าปกหลัง
๗. ฉากพิฆาต	๘. ไตรารวม
๘. ฉากเจดีย์	๑๐. ไตราราวาง
๑๑. โคมจวง	๑๒. วงเวียนวิบาก

ตำราพลอง ๑๒ ไม้มัด

๑. ทาทิ้งหลังวาคหนา	๒. พักศอก
๓. แนบกาย	๔. คอขอ
๕. สองกลอง	๖. ปกหน้าปกหลัง
๗. สลับทัพปลา	๘. ไตรารวม
๘. ชักหลัง	๑๐. ไตราราวาง
๑๑. ลกลอ	๑๒. เก็นรำพิชิตศึก

ตำราของอาวุธทุกชนิดแต่ละท่าย่อมมีสัดส่วนกำหนดไว้ ไม่ใช่ปล่อยให้รำไป
 ธรรมดา ๆ ไม่คงมีวง มีกาน มีชั้น มีเชิง ให้ออเหมาะและสมส่วนกัน เช่น ตำรา
 ส่วนหนึ่งของกระบี่ มีอยู่ดังนี้คือ ตัวกระบี่ตั้งเอียงไปข้างหน้า ๔๕ องศา ยกขาขวาขึ้น
 ไปให้สูงจนเข่าขวาขึ้นไปรับปลายขอศอกขวา ปลายเท้าขวาเชิดออกประมาณ ๑๕ องศา
 มือซ้ายกางออกรำทางซ้าย งอแขนให้เป็นวงเล็กน้อย สูงแต่ระดับหู นิ้วมือทุกนิ้วแนบ
 ซิดกัน หัวแม่มืออไปทางขวามือ และชี้ไปข้างหน้า จากท่าส่วนหนึ่งที่โลกดาราถึงนี้
 ย่อมจะเห็นได้ทันทีว่าเป็นนาฏศิลป์โดยแท้ ซึ่งผู้รำรำไปตามแบบที่กำหนดไว้ ๒

๑ สมบัติ จำปาเงิน, "กระบี่กระบอง", ความรู้คือประทีป ๑ (มกราคม-
 มีนาคม, ๒๕๒๓) : ๒๑.

๒ พงศ์ เกิดแก้ว, แบบเวียนพาดนามัย พลศึกษา (กรุงเทพมหานคร :
 สำนักพิมพ์พัฒนาพานิช, ๒๕๒๐, หน้า ๓๓.

ทาทางการร่ายรำก็ดี การเยื้องย่างกรีกกรายโยกย้ายเปลี่ยนท่าก็ดี การเดิน
จะเป็นเดินทรงหรือเดินสลับพื้นปลากดี การกระทำในแต่ละสิ่งแต่ละอย่างเหล่านี้ เพื่อความ
งดงามเป็นสง่า จะคงรำเป็นจังหวะจะโคนโดยอาศัยเสียงปี่กลอง ซึ่งประกอบขึ้นด้วย
เครื่องไม้ที่สวยงาม ๆ งามๆด้วย แล้วก็เป็นการส่งเสริมความงามของศิลปะให้เด่นชัดยิ่งขึ้น
อีกเป็นอันมาก ๑

เพลงประกอบการแสดงหรือต่อสู้มีมากมาย เช่นเดียวกัน ตัวอย่างเช่น เพลง
กระบี่ เมื่อขึ้นเรียกเพลงกระบี่ลดา เพลงไทย ๕ (มงคลจักรวาล เทพประนม พรหมสี่หน้า
เมขลา นราสีกกร) เพลงฝรั่ง ๒ (ชักผักทองผัก) เพลงแขก ๒ (มัตริ ยิงก) เพลงรำ ๘
(เทพรำฟ่อน กิณนรรำ ระบาย่าง กวางเหลียวหลัง เทพมาลา บักรอรอน ซอนนางรำ
ประจำโลก) จบแล้วขึ้นเพลงรำ ๑๗ ยุค ขึ้นเมื่อกลองตีแปลงเพลงกราย เพลงสัปดาห์แล้ว
จึงรบ (ต่อสู้เอาจริง) ๒

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าวิชากระบี่กระบองเป็นวิชาที่แสดงถึงศิลปะวัฒนธรรมไทยอย่าง
แท้จริง วิชากระบี่กระบองเป็นวิชาที่มีประโยชน์เป็นอเนกประการ นอกจากจะเป็นวิชา
ใจต่อสู้ปราบปรามป้องกันตัวโดยเฉพาะ และเป็นการฝึกพลานามัยให้มีความแข็งแรง
แล้วยังเป็นที่พำนักใจ เป็นศิลปะประจำชาติที่ควรภาคภูมิใจที่สามารถอวดชาวต่างชาติ
ได้อย่างเต็มที่ ๓

๑ ฟอง เกิดแก้ว, แบบเรียนพลานามัย พลศึกษา (กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช, ๒๕๒๐), หน้า ๓๓.

๒ สมบัติ จำปาเงิน, "กระบี่กระบอง", ความรู้คือประทีป ๑ (มกราคม -
มีนาคม, ๒๕๒๓) : ๒๗.

๓ เรื่องเดียวกัน.

รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิชากระบี่กระบอง

การศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิชากระบี่กระบองทำให้มองเห็นสภาพปัญหา โดยส่วนรวมของการเรียนการสอนวิชากระบี่กระบองได้ เเท่าที่ผู้วิจัยศึกษากันคว้าได้มี ดังต่อไปนี้

ในปี พ.ศ. ๒๕๒๓ ทิพย์วัลย์ เรืองขจร^๑ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหา การใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช ๒๕๒๑ วิชาพลศึกษาของโรงเรียนรัฐบาล ในเขตการศึกษา ๓"^๒ โดยใช้แบบสอบถามกับครูพลศึกษาจำนวน ๑๔๓ คน ผลการวิจัย พบว่าครูพลศึกษามีปัญหามากในด้านการสอนให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นในวิชากระบี่ ๑ วิชากระบี่ ๒ นอกจากนั้นครูพลศึกษาในโรงเรียน ระดับอำเภอยังมีปัญหามากในด้านการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของวิชายืดหยุ่น ๑ และวิชา ยืดหยุ่น ๒ อีกด้วย

ในปี พ.ศ. ๒๕๒๒ คณะวิจัยหลักสูตรกระบวนการเรียนการสอนมัธยมศึกษาอง วิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การประเมินผลการใช้หลักสูตร มัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. ๒๕๒๑ ในปีการศึกษา ๒๕๒๒"^๓ โดยสุ่มตัวอย่างจากโรงเรียน มัธยมศึกษาทั่วประเทศจำนวน ๕๔ โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบทดสอบวัด ความสัมพันธ์ผลทางการเรียน ๕ วิชา คือ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา แบบประเมินคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนสำหรับครูผู้สอน และ แบบประเมินความคิดของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนเกี่ยวกับความพร้อม ปัญหาการใช้หลักสูตร และคุณค่าของหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนน้อยบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ส่วนครูและผู้บริหารเห็นว่าหลักสูตรเหมาะสมแล้ว ซึ่งการบรรลุผล

^๑ทิพย์วัลย์ เรืองขจร, "ปัญหาการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช ๒๕๒๑ วิชาพลศึกษาของโรงเรียนรัฐบาลในเขตการศึกษา ๓"^๒, (วิทยานิพนธ์ ปริญญา มหาบัณฑิต แผนกวิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๓).

ตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรน้อยเนื่องจากการขาดวัสดุอุปกรณ์ ครูขาดความรู้ และทักษะ ในการจัดกิจกรรมรวมทั้งการวัดและการประเมินผล

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๘ ศรีรัตน์ เสดา^๒ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาของครู พลานามัยเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรหมวดวิชาพลานามัยฉบับปี พ.ศ. ๒๕๑๘ ของโรงเรียน รัฐบาลในเขตการศึกษา ๖" โดยใช้แบบสอบถามกับครูพลานามัยจำนวน ๒๘ คน ผลการ วิจัยพบว่าครูพลานามัย มีจำนวนไม่เพียงพอ ต้องสอนทั้งชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยม ศึกษาคอนปลาย โรงเรียนส่วนใหญ่ขาดอุปกรณ์ตลอดจนคู่มือหลักสูตรและประมวลการสอน

ในปีเดียวกัน ชัชชัย โกมารทัต^๓ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาของครูพลานา- มัยเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรหมวดวิชาพลานามัยประโยคมัธยมศึกษาตอนปลายฉบับ พ.ศ. ๒๕๑๘ ของโรงเรียนรัฐบาลในเขตการศึกษา ๘" พบว่าครูพลานามัยส่วนใหญ่มีวุฒิต่ำกว่า ปริญญาตรี ทำหน้าที่สอนทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย สอนทั้งพลศึกษา และสุขศึกษา โรงเรียนส่วนมากขาดครูพลานามัย เอกสาร คู่มือหลักสูตร และประกอบ การสอน ขาดอุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวก การวัดและประเมินผลส่วนใหญ่ โรงเรียนต่าง ๆ ปฏิบัติตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

^๑คณะวิจัยหลักสูตรกระบวนการเรียนการสอนมัธยมศึกษา, "การประเมินผล การใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. ๒๕๒๑ ในปีการศึกษา ๒๕๒๒", วารสารการ วิจัยทางการศึกษา (มีนาคม, ๒๕๒๓) : ๘๒ - ๘๗.

^๒ศรีรัตน์ เสดา, "ปัญหาของครูพลานามัยเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรหมวด ศึกษานามัย ฉบับปี พ.ศ. ๒๕๑๘ ของโรงเรียนรัฐบาลในเขตการศึกษา ๖", (วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ แผนกวิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๘).

^๓ชัชชัย โกมารทัต, "ปัญหาของครูพลานามัยเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรหมวด ศึกษานามัย ฉบับปี พ.ศ. ๒๕๑๘ ของโรงเรียนรัฐบาลในเขตการศึกษา ๘, (วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ แผนกวิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๘).

ในปีเดียวกัน วิสูตร กองจินดา^๑ ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาของครูพลานามัยเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรหมวดวิชาพลานามัยประโยชน์มัธยมศึกษาตอนปลาย ฉบับปี พ.ศ. ๒๕๑๔ ของโรงเรียนรัฐบาลในเขตการศึกษา ๑๒" การวิจัยพบว่า ครูพลานามัยที่สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายยังมีจำนวนไม่เพียงพอ ส่วนมากสอนทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนส่วนใหญ่ยังขาดคู่มือ หลักสูตร ตำราประกอบการเรียน อุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกมีเพียงพอ โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้เกณฑ์การวัดและประเมินผลของกลุ่มโรงเรียน

ในปีเดียวกัน สมศักดิ์ ศิริอนันต์^๒ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาของครูพลานามัยเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรหมวดวิชาพลานามัยประโยชน์มัธยมศึกษาตอนปลาย ฉบับปี พ.ศ. ๒๕๑๔ ของโรงเรียนรัฐบาลในเขตการศึกษา ๑" ผลการวิจัยพบว่า ครูพลานามัยเห็นว่าควรแยกจุดมุ่งหมายของวิชาพลศึกษา และสุขศึกษาออกจากกัน การใช้หลักสูตรโรงเรียนยังไม่พร้อมในการเตรียมบุคลากร รวมทั้งคู่มือหลักสูตรและประมวลการสอน เนื้อหาวิชาบังคับยังไม่เหมาะสม เกณฑ์การวัดและประเมินผลที่กรมพลศึกษาแนะนำเหมาะสมดี แต่โรงเรียนใช้เกณฑ์ของโรงเรียนเอง.

^๑วิสูตร กองจินดา, "ปัญหาของครูพลานามัยเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรหมวดพลานามัย ฉบับปี พ.ศ. ๒๕๑๔ ของโรงเรียนรัฐบาลในเขตการศึกษา ๑๒", (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๔).

^๒สมศักดิ์ ศิริอนันต์, "ปัญหาของครูพลานามัยเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรหมวดพลานามัย ฉบับปี พ.ศ. ๒๕๑๔ ของโรงเรียนรัฐบาลในเขตการศึกษา ๑", (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๔).